

בבא מציעא מה

עניין: מטבע דעתיה אצורתא

גמ' מגילה יג:

מהן חובטו בקרקע ואינו שותהו^א אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר כסף וגו' אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המון לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו והיינו דתנן^ב באחד באדר משמיעין על השקלים

תנחומא נשא פי ט"ו

מפי הגבורה והרתיע לאחוריו. בשעה שאמר לו (שם ל יב) ונתנו איש כפר נפשו, אמר משה מי יוכל לתן כפר נפשו, עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו וגו' (איוב ב ד), ויעדין אינו מגיע, שנאמר (תהילים מט ח) אִחַ לֹא פָדָה יַפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן לְאֱלֹהִים כְּפָרוֹ. וכתוב (שם) וַיִּקַּר פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם וַחֲדָל לְעוֹלָם. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה איני מבקש לפי כחי, אלא לפי כחן. זה יתנו (שמות ל יג). אמר רבי מאיר נטל הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש מתחת פסא הכבוד והראה לו למשה, ואמר לו פנה יתנו.

רבי צדוק הכהן מחשבות חרוץ אות ז' (ח)

ההשתדלות יותר, כי שם החשק יותר. ועל כן נקרא כסף לשון חמדה ותאוה. וכספא טבעא כמו שאמרו בריש פרק הזהב (ב"מ מד, ב), לשון טבע, שזהו מצד טבע העולם הזה, עיקר מטבע היוצאת בו, והנהגת הטבע הוא הנהגת עולם הזה שמצד ההעלם. וכידוע שהוא בגימטריא אלקים שהוא מדת הדין, והצדיקים מהפכים אותו למדת הרחמים ושם הויה, שהוא התגלות הפנימיות דעולם הבא גם בזה. וזהו המטבע של אש שהראה לו הקב"ה למשה רבינו ע"ה, שיש מטבע דאש גם כן, כי בכל מדריגות היותר תחתונות בעולם הזה יש דוגמתם במרום, דכל פעל ה' למענהו לקילוסו (שוח"ט יט, א), ויוכלו להוציא יקר מזולל, ושיתהפך הדומם שהוא יסוד האחרון לאש שהוא יסוד העליון, והש"י נקרא אש אוכלה. ואמר לו זה יתנו, כי כשהאדם